COMISIA EUROPEANĂ

Bruxelles, 30.5.2012
COM(2012) 319 final

Recomandare de

RECOMANDARE A CONSILIULUI

privind Programul național de reformă pe 2012 al Lituaniei

și care include avizul Consiliului privind Programul de convergență al Lituaniei pentru perioada 2012-2015

{SWD(2012) 319 final}

Recomandare de

RECOMANDARE A CONSILIULUI

privind Programul național de reformă pe 2012 al Lituaniei

și care include avizul Consiliului privind Programul de convergență al Lituaniei pentru perioada 2012-2015

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 121 alineatul (2) și articolul 148 alineatul (4),

având în vedere Regulamentul (CE) nr. 1466/97 al Consiliului din 7 iulie 1997 privind consolidarea supravegherii pozițiilor bugetare și supravegherea și coordonarea politicilor economice[1], în special articolul 5 alineatul (2),

având în vedere recomandarea Comisiei Europene[2],

având în vedere rezoluțiile Parlamentului European[3],

având în vedere concluziile Consiliului European,

având în vedere avizul Comitetului pentru ocuparea forței de muncă,

după consultarea Comitetului economic și financiar,

întrucât:

(1) La 26 martie 2010, Consiliul European a aprobat propunerea Comisiei Europene de a lansa o nouă strategie pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică, Strategia Europa 2020, bazată pe coordonarea sporită a politicilor economice, care se va concentra pe domeniile-cheie în care sunt necesare acțiuni în vederea stimulării potențialului de creștere durabilă și de competitivitate al Europei.

(2) La 13 iulie 2010, Consiliul a adoptat o recomandare privind orientările generale pentru politicile economice ale statelor membre și ale Uniunii (2010-2014) și, la 21 octombrie 2010, Consiliul a adoptat o decizie privind orientările pentru politicile de ocupare a forței de muncă ale statelor membre[4], care formează împreună „orientările integrate”. Statele membre au fost invitate să țină seama de orientările integrate în cadrul politicilor economice și de ocupare a forței de muncă aplicate la nivel național.

---

1 JO L 209, 2.8.1997, p. 1.
2 COM(2012) 319 final.
3 P7_TA(2012)0048 și P7_TA(2012)0047.
4 Decizia 2012/238/UE a Consiliului din 26 aprilie 2012.

(3) La 12 iulie 2011, Consiliul a adoptat o recomandare privind Programul național de reformă pe 2011 al Lituaniei și a emis avizul cu privire la Programul actualizat de convergență pentru perioada 2011-2014 al Lituaniei.

(4) La 23 noiembrie 2011, Comisia a adoptat cea de a doua analiză anuală a creșterii, marcând începutul celui de al doilea semestru european de coordonare *ex ante* și integrată a politicilor, care se înscrie în Strategia Europa 2020. La 14 februarie 2012, Comisia a adoptat, în baza Regulamentului (UE) nr. 1176/2011, Raportul privind mecanismul de alertă[5], în care nu a identificat Lituania ca fiind unul dintre statele membre pentru care urma să fie efectuată o analiză aprofundată.

(5) La 2 martie 2012, Consiliul European a aprobat prioritățile pentru asigurarea stabilității financiare, a consolidării fiscale și a acțiunilor de promovare a creșterii economice. Consiliul European a evidențiat că este necesar să se continue consolidarea fiscală diferențiată favorabilă creșterii, să se restabilească condițiile normale de creditare a economiei, să se promoveze creșterea și competitivitatea, să se abordeze șomajul și consecințele sociale ale crizei și să se modernizeze administrația publică. Acesta a invitat statele membre să pună în aplicare recomandările Consiliului pe 2011 specifice fiecărei țări și să transpună aceste priorități în măsuri concrete care să fie incluse în programele lor de stabilitate sau de convergență și în programele lor naționale de reformă.

(6) La 2 martie 2012, Consiliul European a invitat, de asemenea, statele membre care participă la Pactul euro plus să își prezinte angajamentele în timp util pentru ca acestea să fie incluse în programele lor de stabilitate sau de convergență și în programele lor naționale de reformă.

(7) Lituania și-a prezentat, la 27 aprilie 2012, Programul de convergență pentru perioada 2012-2015, și, la 30 aprilie 2012, Programul național de reformă pe 2012. Pentru a se ține seama de legăturile dintre cele două programe, acestea au fost evaluate în același timp.

(8) Pe baza evaluării programului de convergență din 2012, în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1466/97 al Consiliului, Consiliul consideră că scenariul macroeconomic care stă la baza previziunilor bugetare din program este plauzibil, corespunzând în general previziunilor Comisiei din primăvara anului 2012 pentru 2012 și 2013. Obiectivul strategiei bugetare conturate în program constă în corectarea deficitului excesiv până în 2012, astfel cum a recomandat Consiliul, și în realizarea de progrese în direcția îndeplinirii ulterioare a obiectivului bugetar pe termen mediu. În program se confirmă precedentul obiectiv bugetar pe termen mediu, și anume un surplus public structural de 0,5% din PIB, care reflectă în mod corespunzător cerințele cuprinse în Pactul de stabilitate și de creștere, și se prevede o consolidare de cel puțin un punct procentual pe an, în vederea realizării unui buget echilibrat până în 2015. Deși planurile bugetare corespund unei corectări la timp a deficitului excesiv, se estimează că efortul fiscal anual mediu în perioada 2010-2012, calculat pe baza soldului bugetar structural (recalculat)[6], se va situa sub valoarea de 2,25% din PIB,

---

5 COM(2012) 68 final.

6 Soldul ajustat ciclic, din care se deduc măsurile cu caracter excepțional și cele temporare, recalculat de către serviciile Comisiei pe baza informațiilor din program, folosind metodologia stabilită de comun acord.

recomandată de Consiliu la 16 februarie 2010. Progresele anuale planificate în direcția îndeplinirii obiectivului bugetar pe termen mediu în anii care urmează corectării deficitului excesiv depășește cu puțin 0,5 % din PIB din punct de vedere structural, aceasta fiind valoarea de referință prevăzută în Pactul de stabilitate și de creștere. Luându-se în considerare anumite măsuri discreționare pe partea veniturilor, rata planificată de creștere a cheltuielilor publice va respecta criteriul de referință privind cheltuielile, prevăzut în Pactul de stabilitate și de creștere, în perioada 2012-2014, însă nu și 2015. Conform previziunilor, datoria publică brută se va menține sub 60 % din PIB în perioada acoperită de program; conform previziunilor Comisiei din primăvara anului 2012, aceasta ar urma să crească până la aproape 41 % din PIB în 2013, în timp ce programul de convergență prevede o scădere a datoriei la aproximativ 35 % până în 2015. Reforma planificării și execuției bugetare avansează, însă propunerile legislative necesită încă aprobarea guvernului. Aceste dispoziții legislative ar trebui să îmbunătățească aspectul responsabilității în cadrul bugetar, prin instituirea unui organism independent, și să înăsprească normele aplicabile rezervelor de trezorerie.

(9) În cadrul unei strategii globale menite să asigure respectarea obligațiilor fiscale, în 2011 au fost puse în aplicare măsuri care au consolidat disciplina fiscală și au generat venituri suplimentare. Realizarea unor progrese semnificative în direcția combaterii evaziunii fiscale va necesita însă continuarea punerii în aplicare a acestei strategii.

(10) Date fiind evoluțiile demografice, există îndoieli serioase în ceea ce privește viabilitatea sistemului de pensii. Lituania a adoptat o creștere treptată la 65 de ani a vârstei de pensionare până în 2026, însă această măsură nu este suficientă pentru a asigura un venit din pensii durabil și adecvat în viitor, fiind necesare măsuri complementare. Aceste măsuri ar putea consta în stabilirea unei legături între vârsta legală de pensionare și beneficiile viitoare, pe de o parte, și factorii demografici, pe de altă parte, în fixarea unor norme clare de indexare, în crearea unei legături mai strânse între contribuții și beneficii, prin eliminarea măsurilor de stimulare a pensionării anticipate. De asemenea, Lituania ar putea utiliza într-un mod mai eficient sistemul de pensii facultative suplimentare. Introducerea sistemelor de pensii ocupaționale ar putea conduce la reducerea presiunii asupra sistemului de asigurări sociale și, în același timp, la asigurarea unor venituri adecvate din pensii în viitor. Au fost eliminate măsurile prin care se descuraja continuarea ocupării unui loc de muncă după împlinirea vârstei de pensionare.

(11) La 1 decembrie 2011 a intrat în vigoare Legea privind agențiile de muncă temporară, prin care se vizează facilitarea încadrării în muncă pe termen scurt. Este însă posibil ca impactul acesteia să nu fie semnificativ, dat fiind că în Lituania funcționau deja agenții de muncă temporară. Printr-o revizuire cuprinzătoare a dreptului muncii s-ar putea identifica restricțiile și obstacolele administrative inutile, care limitează flexibilitatea contractelor de muncă, a prevederilor referitoare la concediere și a orarelor de lucru. Sunt necesare măsuri suplimentare pentru îmbunătățirea participării, în special a tinerilor, a persoanelor necalificate și a lucrătorilor în vârstă, la piața forței de muncă și pentru sporirea flexibilității acesteia.

(12) Șomajul în rândul tinerilor (peste 30 %) și în rândul persoanelor slab calificate reprezintă o provocare, devenind deosebit de pregnant în timpul crizei. Guvernul pune în aplicare mai multe măsuri menite să promoveze ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor, cum ar fi acordarea de subvenții pentru primul loc de muncă și reducerea

contribuțiilor la sistemul de asigurări sociale. Cu toate acestea, ratele de activare rămân prea scăzute, iar alocațiile financiare pentru politicile active în domeniul pieței forței de muncă ar putea fi utilizate mai eficient prin orientarea lucrărilor publice spre grupurile cele mai vulnerabile. Pentru înlesnirea trecerii de la educație la piața forței de muncă ar putea fi sporită atractivitatea uceniciilor și a stagiilor și ar putea fi introdus un sistem de previzionare a cererii de calificări. Măsurile întreprinse ar trebui să fie în concordanță cu rezultatele echipei de acțiune comună Letonia – Comisia privind șomajul în rândul tinerilor.

(13) Aproximativ o treime din populația lituaniană se confruntă cu riscul sărăciei și cu cel al excluziunii pe termen lung. Aceasta este a patra cea mai mare valoare din UE. În anul 2011, Lituania a modificat Legea privind ajutorul social în numerar, în vederea reformării sistemului de asistență socială, începând cu ianuarie 2012. Aceasta a lansat un model-pilot de distribuire a ajutoarelor sociale, a schimbat metoda de calculare a sumei, a introdus anumite măsuri de stimulare a încadrării în muncă și a extins domeniul de aplicare. Reforma sistemului de asistență socială constituie un pas înainte către reducerea măsurilor care descurajează încadrarea în muncă. Pentru evaluarea eficienței reformei și a impactului acesteia asupra reducerii sărăciei, este necesar să se introducă un sistem de monitorizare. De asemenea, reforma ar trebui combinată cu măsuri de activare, prin care să se sporească participarea persoanelor care beneficiază de asistență socială, în special de asistență pe termen lung.

(14) Începând din 2010, guvernul a întreprins o reformă ambițioasă a întreprinderilor de stat, prin care se vizează restructurarea guvernanței corporative, sporirea transparenței, separarea funcțiilor de proprietate de cele de reglementare, precum și creșterea concurenței și a eficienței. Reforma este relevantă, implicând schimbări de ordin atât legislativ, cât și organizațional. Au fost realizate progrese majore în ceea ce privește transparența și responsabilitatea, publicarea de rapoarte având acum loc trimestrial și anual. Au fost stabilite obiective clare pentru întreprinderi. Cu toate acestea, guvernul a amânat anumite părți ale reformei, în special separarea activităților comerciale de cele necomerciale în cazul întreprinderilor de stat, intenționând să le pună în aplicare în 2012.

(15) Lituania a înregistrat anumite progrese în ceea ce privește îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor. În decembrie 2011, guvernul a adoptat un program de modernizare a blocurilor de locuințe, însă eficacitatea acestuia este slăbită de unele subvenții cu efect de contracarare în alte domenii de politică, a căror existență determină o lipsă de interes din partea cetățenilor în ceea ce privește îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor în care locuiesc. Sunt necesare noi eforturi substanțiale și accelerate pentru îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor.

(16) Există posibilități de deplasare a fiscalității către consumul de energie, dat fiind că veniturile din taxele de mediu prezintă a treia cea mai slabă valoare în UE, în timp ce impozitele în domeniul transporturilor sunt cele mai scăzute din UE. Cotele de impozitare implicită a consumului de energie au prezentat a șaptea cea mai slabă valoare din UE în 2010, taxele pe energie exprimate în procente din PIB situându-se puțin sub media UE.

(17) Infrastructura sistemului energetic al țării este caracterizată de lipsa concurenței și a legăturilor între rețele, ceea ce împiedică creșterea economică. Insuficiența legăturilor între rețele împiedică apariția concurenței pe piețele energiei. Nivelul de concentrare

rămâne ridicat (peste 90%) atât pe piața gazelor naturale, cât și pe cea a energiei electrice.

(18) Lituania și-a asumat o serie de angajamente în cadrul Pactului euro plus. Aceste angajamente, precum și punerea în aplicare a angajamentelor prezentate în 2011, vizează stimularea competitivității și a ocupării forței de muncă, consolidarea sustenabilității finanțelor publice și întărirea stabilității financiare. Comisia a evaluat punerea în aplicare a angajamentelor din cadrul Pactului euro plus. Rezultatele acestei evaluări au fost luate în considerare la elaborarea recomandărilor.

(19) În contextul semestrului european, Comisia a efectuat o analiză cuprinzătoare a politicii economice a Lituaniei și a evaluat Programul de convergență și Programul național de reformă. Comisia a ținut seama nu numai de relevanța acestora pentru o politică fiscală și socioeconomică sustenabilă în Lituania, ci și de conformitatea acestora cu normele și orientările UE, având în vedere necesitatea de a consolida guvernanța economică globală a Uniunii Europene prin oferirea unei contribuții la nivelul UE la deciziile naționale viitoare. Recomandările sale emise în cadrul semestrului european sunt reflectate în recomandările (1) - (6) de mai jos.

(20) În lumina acestei evaluări, Consiliul a examinat Programul de convergență al Lituaniei, iar avizul său[7] este reflectat îndeosebi în recomandarea (1) de mai jos,

RECOMANDĂ ca Lituania să întreprindă acțiuni în perioada 2012-2013, astfel încât:

1. Să asigure realizarea progreselor prevăzute în direcția corectării la timp a deficitului excesiv. În acest scop, să execute integral bugetul pe 2012 și să facă efortul de ajustare structurală inclus în recomandările Consiliului din cadrul procedurii aplicabile deficitelor excesive. Apoi, să precizeze măsurile necesare pentru a asigura punerea în aplicare a strategiei bugetare pe 2013 și ulterior, conform previziunilor, depunând eforturi adecvate de ajustare structurală pentru a înregistra progrese suficiente în vederea atingerii obiectivului bugetar pe termen mediu, inclusiv pentru a respecta criteriul de referință privind cheltuielile, și, în același timp, limitând la minimum reducerea cheltuielilor care favorizează creșterea economică. În acest sens, să ia în considerare posibilitatea de a mări impozitele cel mai puțin dăunătoare creșterii economice, cum ar fi impozitele pe locuințe și taxele de mediu, inclusiv taxele pe autovehicule, consolidând, în același timp, respectarea obligațiilor fiscale. Să consolideze cadrul bugetar, în special prin introducerea unor plafoane de cheltuieli executorii și obligatorii în cadrul bugetar pe termen mediu.

2. Să adopte acte legislative referitoare la o reformă globală a sistemului de pensii. Să alinieze vârsta legală de pensionare cu speranța de viață, să stabilească norme clare de indexare a pensiilor și să îmbunătățească sistemele complementare de economii. Să susțină reforma sistemului de pensii cu măsuri de promovare a îmbătrânirii active.

3. Să combată rata ridicată a șomajului, în special în rândul tinerilor și al persoanelor slab calificate, precum și șomajul de lungă durată, prin concentrarea resurselor asupra politicilor active pe piața forței de muncă și, în același timp, prin îmbunătățirea eficienței acestora. Să sporească eficacitatea programelor de ucenicie.

[7] Emis în temeiul articolului 9 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1466/97 al Consiliului.

Să modifice legislația în domeniul forței de muncă, în vederea flexibilizării contractelor de muncă, a prevederilor referitoare la concediere și a orarelor de lucru.

4. Să sporească măsurile de stimulare a încadrării în muncă și să consolideze legăturile dintre reforma sistemului de asistență socială și măsurile de activare, în special în cazul grupurilor celor mai vulnerabile, în vederea reducerii sărăciei și a excluziunii sociale.

5. Să pună în aplicare toate aspectele pachetului de reforme privind întreprinderile de stat și mai ales să asigure separarea funcțiilor de proprietate de cele de reglementare și a activităților comerciale de cele necomerciale. Să stabilească instrumente adecvate de monitorizare, în scopul de a evalua eficacitatea reformelor și de a asigura respectarea cerințelor reformei de către toate întreprinderile de stat.

6. Să intensifice măsurile de îmbunătățire a eficienței energetice a clădirilor, inclusiv prin eliminarea măsurilor de descurajare și prin punerea în aplicare rapidă a fondului de participare. Să promoveze concurența în rețelele energetice prin îmbunătățirea legăturilor cu rețelele din țările UE atât pentru energia electrică, cât și pentru gazele naturale.

Adoptat la Bruxelles,

Pentru Consiliu
Președintele